

38-7-338

ODPOVĚĎ

MUDr. Václava Michálka,

městského lékaře v Polné

a

MUDr. Aloise Prokeše,

obvodního lékaře v Polné

ze stanoviska převládne znaleckého

na brožuru profesora Masaryka :

„Nutnost revidovati process Polenský“.

(Otisk z „Radikálních Listů“.)

Cena 5 kr.

V PRAZE.

Nákladem vydavatelského družstva «Neodvislost» v Praze,
zapsaného spol. s ručením obmezeným.

Tiskem Edv. Beauforta.

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UJEP

STARÝ FOND

č. inv.

035849

Odpověď tato psána jest vlastně pro „demo sua“. Má čeliti ponejvíce proti obviněním, jež pan profesor veřejně proti nám si dovoлил, vytýkaje nám nedostatečné ohledání mrtvol, a imputuje nám suggestci o rituelní vraždě, již ovládání prý jsme byli při ohledání i dobrozdání.

Veřejně jsme byli napadeni, veřejně musíme se bránit; myslím, že ani censura v tom nemůže nic závadného shledat; vždyť výtky, že brožura byla skonfiskována, je bezvýznamná, když její obsah v interpellaci dra Rappaporta a soudruhů na říšské radě uveřejněn byl a rozšiřován tedy býti může.

Chceme ukázati, pokud obvinění toto bylo oprávněným. A abychom veřejnosti mohli poskytnouti úplnou možnost to posouditi, musíme nutně jednotlivé body z brožury, ať direktně ať vzdáleně ohledání místního neb mrtvol samé se týkající kritisovati a s pravdou srovnati.

Z toho veřejnost ať sama nestranně posoudí tu svědomitost, s jakou se pan profesor k práci té připravil, tu pravdivost všech jeho údajů a cenu z nich činěných závěrů, tu jeho nepředpojatost, tu věrohodnost a spolehlivost některých jeho pramenů. Ať posoudí pak dobře význam jeho neopatrných slov uvedených v § 47. „Času“: „Moje kritika processu Polenského je stejnou vědeckou prací jako jiné mé práce vědecké!“

Z těch důvodů pomíjime úplně statě V., VI., VII. a IX. jako nás se netýkající, a upozorňujeme, že držíce se přesně věci, daleci jsme při této odpovědi snahy otázku rituelní vraždy ventilovati, právě tak jako odmítáme od sebe nařknuti z vlivu suggestce její.

V čísle I. nadepsaným „Místo a doba vraždy“ dává prof. Masaryk již na jevo svou pochybnost, že vražda stala se vůbec v lese Březině a právě v tu dobu, kdy

obžaloba udává. Soudí tak hlavně z té okolnosti, že krev psy Dvořákovými na jiném místě nalezena nebyla, ačkoliv čich jejich nepovažuje za žádnou autoritu pro hledání krve. Tvrdí z toho, že mrtvola byla do lesa přinešena. Vychází tedy z toho neodůvodněného přesvědčení, že tam, kde Anežka byla zabita, i krev scházeti nesmí. Možnost tuto však připouští i soudní medicína, znajíc jisté druhy perversity pohlavního pudu, kde i tato okolnost může hráti svou důležitou roli. Patrně z toho, že praemissa jeho není správná.

V čísle II. dokazuje, že „vražda nestala se na udaném místě v Brezině, ale jinde.“ Hned z počátku pozastavuje se nad faktem, že mrtvola nalezena byla v abnormální poloze obličejem dolů a s nohama v ostrém uhlu obrácenýma v kolenou zpět. Vysvětlení situace této bylo sice jedním z nás předsedovi poněkud neurčitě uděláno, druhým však, jak p. profesor z protokolu přesvědčiti se mohl, poloha ta přirozeným způsobem vysvětlena. A je to také zcela jasné a vysvětlitelné nejen pro toho, kdo mrtvolu na místě v původní poloze viděl, ale i pro toho, kdo místo, kde mrtvola ležela, důkladně ohledal.

To, kdyby byl pan profesor dle své podivuhodné důkladnosti, s kterou se do celé věci pustil, učiniti neopomenul, byl by svým bystrým důvtipem snadno celou věc pochopil, a nebyl by si musel tak s p. dr. Bulovou nad tím lámati hlavu.

Věc měla se takto:

Mrtvola nalezena byla nohama z levé strany pod malým nejvýše 1¼ m. vysokým smrčkem ukryta, jehož větve skorem až k zemi dosahují. Vrahové, chtějíce mrtvolu ukryti (kterýžto úmysl přece p. prof. vyvrátiti nemůže) odnesli mrtvolu asi 3 m. z místa vraždy dále do lesa. Zde položili ji nohama pod zmíněný malý smrček, a sice tak, že stromek stál po pravé straně mrtvoly na tváři ležící.

Ve své snaze, co možná mrtvolu nenápadnou učiniti, pokryli přední část těla uřezanými stromky a Jehličnatými větvíčkami; chtějíce pak délku mrtvoly co možná zkrátiti, by za stromkem nohy nevyčnívaly, zvedli je, ohnuli v kolenou, a ohnuté podstrčili pod nadzvednuté větve smrčku; uvolněné pak větve klesly dolů a dolehnuvše na ohnuté nohy, zabránili jim v přepadnutí

zpět. Potom odšoupli vrahové kolena a stehna ještě více ku kmeni stromku, čímž zavíněno mírné zahnutí těla na pravo, nad kterým se také pánové tolik pozastavovali. V takové situaci tělo bylo nalezeno! Vzdýt stromek musel na opačnou stranu ohnut a větve zdviženy býti, aby bylo možno nohy pod stromkem ukryté v celém rozsahu spatřiti. Co na tom je nepochopitelného? Nemohly nohy jinak nalezeny býti, než zkřivené, když větve kryjícího stromku jim bránily zpět klesnouti a je v podobě dané udržely! Aby tuto prostou a přirozenou věc vysvětlili, na kterou snadno by byli přijíti mohli, ohledavše místo důkladně a dávše si situaci mrtvoly řádně vyličití, přicházejí k následující podivuhodné konklusii: „s mrtvolou muselo býti po více uplynulých hodinách od smrti manipulováno a to právě v té době, když tuhnutí počalo se vyvinovati v dolních končetinách (tedy aspoň 10—14 hodin po smrti)!“

Co do té doby vrahové s mrtvolou dělali, proč ji dříve neuklidili lépe, než jak byla nalezena, co se jim při bezprostřední blízkosti hlubokých a opuštěných lesů na druhé straně vesnice snadno podařiti mohlo, pan profesor nevyšvětluje; pouze z některých výtečných narážek dalších by se dalo na něco soudit: Dělali asi mrtvole toaletu, omývali ji, oblékali a zapínali do jupek!

A na základě svého přesvědčení vytvořil p. prof. Masaryk současně s Dr. Bulovou následující děj:

„Mrtvola právě v době zmíněné, právě kdy nohy tuhnutí začaly, buď byla nesena s nohama přehozenýma přes pravé rameno nosiče, který zároveň levou rukou špagátem dole krk mrtvoly k sobě přitahoval; aneb byla sem vezena v bedně na trakaři, během toho času pak nohy v zmíněné poloze ztuhly!“ „Při tom však“, připomíná, „byla mrtvola zabalena v pytlí neb šatech, aby nekrvácela!“ Výborně, jak duchaplný to výklad! Jak mohla povstati strangulační rýha ostrá, suchá, tenká, svědčící, že škrtidlo účinkovalo direktně na krk, skrze pytel neb šaty, jak mohla dokonce povstati při převážení v bedně na trakaři, to zůstane hádankou. Taktéž zapomíná pan profesor, že, když právě měly nohy ztuhnout při tom v kolenou, by byly musely zůstat na oněch místech mrtvoly, která k tělu nosiče přiléhala, znatelné o plo-

štěnin a vtisky od šatů, knoflíků atd. nosiče; vždyť kontury dotyčných údů a povrch jich byl by musel doznat trvalých změn. Tomu však tak nebylo. Lýtka, stehna i hýždě mrtvoly byly zcela ovalní, bez jakýchkoliv vtisků a oploštěnin; nikde nebylo té nejmenší stopy po něčem takovém. Za to však při obrácení mrtvoly byly dobře znát otisky půdy, zmačknuté prsy i břicho, dokazující, že tu byla mrtvola čerstvá uložena, a že vychladla a ztuhla teprve na místě.

Dále strangulační rýha na krku, která ostatně ani povstati nemohla v takové tvárnosti při určité předpokládaném díle p. prof. Masaryka zabalení mrtvoly v pytlí neb šatu, by byla musela míti docela jiný průběh než měla. Rýha probíhala přesně horizontálně, typicky po škrcení. Pak-li nesl vrah mrtvolu, jak p. prof. Masaryk vysvětluje, hlavou dolů, musela by probíhati na mrtvole hlavou dolů visící šikmo k trupu nahoru a býti spíše na rozhraní krku a hrudníku, musela by býti širší, kůže od pohybu těla při nesení ve větším rozměru a nepravidelně od provazu rozdělena, kdyby pak probíhal při nesení provaz ranou na krku, musela by býti tkáň v ráně a na krajích rozdělena a zhmožděna od provazu při nevyhnutelném kymácení těla. Rýha však byla pravidelná, přesně horizontální, úzká, široká nejvýše $\frac{1}{2}$ cm., suchá, krátce typická rýha strangulační pocházející od škrcení na holém krku, neboť jen rýhy od škrcení mají ten průběh. Rýha pocházela od škrcení za živa z následujících důvodů:

1. z průběhu a vzezření rýhy a reakce životní,

2. z toho, že na hlavě byly znatelné známky škrcení: obličej byl odulý a do modra lividně zbarvený. To je důkazem, že za živa před řezem byl oběh krevní v hlavě a obličejí porušen; kdyby byla bývala podříznuta bez předcházející strangulace, byl by musel být obličej vpadlý a zrovna tak bledý a vykrvácený jako ostatní tělo,

3. nalezený provaz byl uprostřed zkrvavený, a co hlavního, až na několik vláken skorem úplně přeríznutý.

To je důkazem, že škrtidlo bylo na krku právě, když řez byl konán.

Dále tvrdí „že Anežka Hružová nebyla špagátem škrcena, sic by rýha byla také na straně levé a vůbec kolem krku celého.“ Neoi pravda, že by rýha musela při škrcení takovým způsobem probíhati, vždyť můžeme někdo býti škrcen, aniž by oba volné konce škrtidla se spojily neb zadrhly. Poněvadž probíhala rýha více v pravo, patrně, že volné konce provazu byly na levo rukou jednoho z vrahů přitahovány, aniž by byly zadrhnuty. Poněvadž pak z průběhu řezu na krku (probíhal šikmo shora v levo dolů na pravo, jasno na základě zkušenosti soudní, medicíny, že řez konán se strany pravé nasazením nože na levou stranu krku) vysvítá z toho přirozeně situace při ději vražděném. Vrah škrtící byl po levé straně oběti, vrah řezající na pravé straně. To jest neklamný, logický úsudek z popsáných předcházejících, nepopíratelných známek. (V obžalobě předpokládaná situace, že jí vrah hodil kličku z pravé strany lesa, nemůže býti správná, neboť rýha strangulační by musela být vyznačena více na levo, musela by být měkká, širší, poněvadž škrtidlo by účinkovalo teprve skrze šátky eventuálně přehozené přes hlavu sukně, jak je měla i Anežka dle tvrzení svědků (Horáček), kteří Anežku domů kráčející naposledy viděli. Jeho výklad, že špagátem hlava tak byla přitahována také za tím účelem, aby rána více sevřena byla a tím krvácení zmírněno po cestě při nesení, jest úplně nepravdě podobný. Především předpokládá pan profesor, že mrtvola před mnoha hodinami vykrváčená, mohla při nesení začít znova krváčet, což jest nemožností; kdyby však i ta možnost stávala, nemohl provaz probíhající středem krku hlavu k trupu přichylovati, naopak hlava by byla ještě více dolů přepadla a rána by se ještě více rozšklebovala.

ad 5. Nepravdivým je tvrzení, že jí byla kolem hlavy vrchní polovice košile a nad košilí sukně kanafasová „otočena“ za tím účelem prý, aby po cestě nekrvácela. Košile s dvěma jupkami jí byla přes hlavu přetažena a kanafasová sukně zcela volně na hlavu položena, patrně za příčinou ukrytí. Jak mohla kanafasová sukně stavět krvácení, když se dala s hlavy lehce sejmuti? Mimo to by byla musela být celá krví promočena, kdežto sukně byla skorem čistá až na malý zakrvácený říček. Zní-li tedy v protokole ohledacím „otočena“, byl

to nevhodně použitý výraz od rady p. Reichenbacha, který protokol na místě nálezů diktoval a který, jsa rodem Němec, není přesně jazyka českého mocen. Právý výraz by byl „obložena“. Takových nevhodných přesně s pojmem se nekryjících označení je více, které buď vyplývají z nepřesného ovládnání češtiny, neb byly úmyslně jiným utvořeny. Tak na př. kalhotami byla „přikryta“ místo v kalhotech, „oblečena“, aneb šátky byly nalezeny „složené“ místo „stočené“ (neb „sbalené“).

V protokole stojí, že byly konstatovány ostré odřeniny na „prstech“, pan Masaryk uvádí „prsech“. Zvláště v této poslední věci, z které činí p. prof. Masaryk veledůležitou okolnost, na kterou prý skorem žádná váha nebyla kladena se strany obžaloby, je mýlika úplně nevysvětlitelná a úplně vyloučená. Kdyby i bylo omylem v protokole „č“ vypuštěno, musel p. prof. Masaryk, čta protokol v souvislosti, seznati že se to netýká „prsů“ poněvadž v protokole výslovně stojí, že byly konstatovány ostré odřeniny na zevních plochách dvou posledních článků prstů rukou; znalcové také ihned vysvětlili, že povstaly posmrtně při přenášení mrtvoly z místa na místo, při čemž zevní plochy prstů rukou viečeny byly po zemi.

ad 6. Zpráva četníka Klenovce, že prý po úvoze na stráni byla znatelná stopa, je úplně bezvýznamná; tam muselo být znatelných velmi mnoho stop, neboť, než četníci a s nimi Klenovec z lesa, kde právě hledali, od lidí a dětí mrtvoly nalezších přivolání byli, velké množství hledajících lidí a dětí po okolí a tedy i po stráni úvozu běhalo a lezlo. Taktéž doznání matky Hrázové (sub. 7.), že stopy krevní nalézány byly již v pátek, jest bezpodstatné, vždyť ani nalezeny býti nemohly, když měla být mrtvola, jak udává p. Masaryk, více hodin po smrti, tedy už nekrvácující, pečlivě umytá a v pytli neb šatu zaobalená, na místo dopravena!

ad 8. Také nepravdivý jest údaj p. profesora, že dle odhadu znalce obnášelo množství krve na místě nalezené 1½ litru. Znalec tvrdil, že veškerá krev vůbec co byla nalezena v šatech, na místě i v těle, sotva 1½ litru obnášeti mohla. Skutečně humoristickou jest domněnka p. prof. Masaryka, že snad i malý koláček krevní nalezený pod hlavou mrtvoly byl sem z Malé Věžnice přinesen. To snad přece si nemyslí do opravdy! Všecko sem mělo být přineseno, i ten hlid,

do kterého vrah nůž otřel, i ta oloupaná hůl, a dokonce i ten koláč krve!

III.

Dále tvrdí p. profesor Masaryk, že vražda stala se nejpravděpodobněji v obydlí a v době, kdy zavražděná byla svlečena.

Tomu prý nasvědčuje:

1. Že mrtvola byla jen v botkách, punčochách a zbytku košile a přikryta kalhotami. Mrtvola byla „oblečena“ v kalhotech a nikdy přikryta jimi.

Pás kalhot byl však následkem násilného trhnutí na dvou místech přetržen, a tím kalhoty v pasu uvolněny. Mrtvola měla oblečené punčochy a na nohou měla dobře zašněrované těžké, silné botky (žádné domácí střevíce); a sice tak důkladně, že i konečky šněrovadel byly do botek zastrkány. Boty takové nenosi doma žádné venkovské děvče, ty obléká jen k chůzi přespolní. Jeho první prací je, když domů přijde, že se zuje. Doma a po vesnici běhá pak buď bos, neb když je chladno, v punčochách, v dřevákách neb v pantoflích.

Mrtvola oblečena byla nejen do zbytků košile, ale i do dvou jupek, z nichž spodní byla na jeden knoflík na prsou zapnutá, svrchní pak docela volná, rozepnutá. Tyto pak byly i s košilí přes hlavu strženy, ne na rukou jen rukávy navlečeny. Toho důkazem je, že hrobník assistující při obdukcí jinak nemohl jušky s mrtvoly svléci, než že je nožem rozřezati musil, ne však, jak p. prof. Masaryk tvrdí, že je lékař rozřízl nůžkami, chtějíce se do jupek podívat. A právě tím násilným stržením přes hlavu a zaškrcením na ramenou a nadloktích povstaly ony strangulační rýhy, které úplně průběhu škrticích záhybů jupek odpovídaly. Strangulací tou pak povstaly ony otoky rukou, které si pan prof. Masaryk vykládá tak, že byla za ruce přivázána!

Jak nápadna zde snaha, jako všude jinde, vykládati každou i sebe jasnější a přirozenou okolnost zcela jinak! Vždyť to vyloučeno úplně naprostou shodou záhybů škrticích na rukávech a rýh strangulačních na ramenou a nadloktích. A tato okolnost, jakož i to namáhání a rozřezání, jehož bylo zapotřebí, aby z mrtvoly sundány

býti mohly, je důkazem, že při vraždě je měla oblečené na sobě, a nikoliv, jak si p. prof. Masaryk a jeho znalec p. Dr. Bulova představují, že jí byly teprve navlečeny po vraždě.

„Zapjatý kabátek, rozumí se, nemůže být svlečen přes hrud a přes hlavu“ tvrdí pp. Dr. Bulova a Masaryk. Arci že ne, ale ona měla kabátky zapnuté.

Dle určitého svědectví svědků, zvláště hrobníka, který jí je svlékal, a nás, měla spodní kabátek jen na jeden knoflík uprostřed na prsou zapnutý a svrchní docela rozepnutý. V takovém stavu možno snad kabátky přes hlavu strhnouti?

Dalším důkazem, že byla oblečena, tak jako na delší cestu, jest, že měla navléknuté nátepičky (šticle). A myslí si pan prof. Masaryk, že venkovská děvčata konají domácí práci neb chodí spát v nátepičkách?

Že byla oblečena v kalhotách a ne přikryta jimi, už bylo podotknuto. A roztrhaný pás, utřhané a zohýbané háčky na sukních nejlepšími jsou důkazem, že byla v nich oblečena, a že za účelem co nejrychlejšího uvolnění všeho co svíralo, vrahové takovým násilným způsobem sukň odstraňovali a pás kalhot uvolnili!

ad 2. „Vlasy byly rozčuchané!“ a proto rousily dle pana prof. Masaryka býti rozpuštěné! Tot zvláštní logika! Což nemohou býti i vlasy v účes původně upravené rozčuchané? A že vlasy rozpuštěny nebyly, nýbrž že dříve v účes byly upraveny, jest jisto, neboť ve dvou chumáčích byly známky spleťtání; následkem rozčuchání však a prosáknutí i spečení krví nebylo možno rozeznat způsob účesu; jen p. prof. z toho dedukuje, že musely býti rozpuštěny! Duchaplný je dále důvod pro rozpuštěnost vlasů, jež uvádí znalec p. Dr. Bulova: „On našel totiž na vnitřní straně kabátce ústřížek vlasů asi 5 cm. dlouhý „z vlasů paralelních!“ „Paralelní vlasy pak mohou pocházet jen prý z rozpuštěných vlasů“ tvrdí pan doktor!

Viděl už p. Dr. Bulova, že při nějakém účesu každý vlas jednotlivě se zaplétá neb uvazuje?

Účes dělá se snad vždy z jednotlivých praménků vlasů buď silnějších neb slabších! V takovém pak praménku musí býti pak větší počet „vlasů paralel-

ních“, vzdor tomu jest ale pramének součástí účesu!

Může tedy snad také ten ústřížek pocházeti z takového praménku! či nikoliv?

ad 3. „Na hlavě nalezeno prý bylo 8 ran, onichž obžaloba tvrdí, že měly za účel Anežku omráčit.“ „To je prý důkazem, že nebyla strangulována před smrtí, neboť, k čemu prý by toho tolik vrahové činili za účelem omráčení? Když jich bylo více, nebyli by museli strangulovat a ranami do hlavy omračovat, mohli ji prý svázat a ucpat ústa.“ Krátce a dobře, p. prof. Masaryk chce tím dokazovat, že nebyla za živa strangulována a že vrahů nebylo více.“

O tom, že strangulace konána byla za živa, není žádné pochybnosti, to dokázáno, myslím, více, než dostatečně; taktéž, že rány na hlavě dostala za živa, že řez konán byl za živa, když takovým způsobem vykrvácela, to také nemůže být sporné. Že nebyla přivázána za ruce, to už s dostatek vyloučeno bylo, že měla oprátku na krku současně, když konán řez, je také jasně dokázáno. Že byla oblečena a že teprve šaty s ní strhány při vraždě, toť úplně jisto! Z toho, že ji vrahové škrtili a neucpávali ústa, jak pan profesor Masaryk by za lepší uznával, vysvítá, že měli praktičtější názor než p. prof. Masaryk. Oni dobře věděli, že škrcení je asi daleko rychlejší, účinnější a bezpečnější prostředkem k umlčení oběti, než ucpávání úst. A právě ta okolnost, že ji vrahové svázati nemohli, svědčí o tom, že tu byla hojnost pomocných ruk, že to všecko vykonáno býti mohlo, že stačily ty ruce Anežku udržeti, její odpor přemoci, i škrcením křik zameziti a jí šaty strhovati, košili rozřezávati, do hlavy rány zasazovati, krk podřezávati a ještě při tom náležitou pozornost jiným věcem věnovati. Že vrahové více konali, než snad třeba bylo k omráčení, že strangulovali, i hrozně rány jí do hlavy zasazovali, to by si právě jako psycholog, pan profesor dobře vysvětliti mohl. To je důkazem, že vrahové jednali ve vzrušení, kdy každý čin se přesně neodměřuje v záchvatu vražedné manie; že ve své

bestiálnosti neměli takovou rovnováhu duševní, takový filosofický klid, s jakým p. prof. Masaryk pracoval na nové brožuře, analysoje jednotlivá, dokázaná fakta, a přemýšleje, jak by je vyvrátil a překroutil.

Z toho důvodu nepočítali, je-li těch ran více nebo méně než třeba, proč není potřeba zasazovat tolik ran do hlavy, když současně se škrtí! Také tvrzení obžaloby, že vražda byla připravena a promyšlena, je úplně správná. To dokazuje připravená a oloupaná hůl, provázek naříznutý, které zakrvácené v blízkosti mrtvoly se nacházely, kameny ve velkém počtu sem nanesené, které dříve dle tvrzení mnoha svědků, místa dobře znalých, se tam v takovém počtu na jednom místě nahromaděné nenacházely; o tom svědčí stopování a vypořádání Anežky Hrzové Hilsnerem, nehledě ani k tomu, že on sám později vše doznal.

Na šátkách nebyly znát stopy úderu, proto patrně, že šátky byly při přepadení s hlavy strženy, jinak by arci byly rány, které skrze vrstvu vlasů způsobeny byly, i na šátkách důkladné stopy zanechaly.

Stržení těch šátků s hlavy při přepadení považuje též p. prof. za něco nemožného, nepřirozeného, a při tom zase ohřívá svůj i p. Drem Bulovou vymyšlený a naprosto neodůvodněný náhled o rozpuštěných vlasech!

Dále píše: „Šátky nalezeny byly 6 m. od místa činu „složené!“ A to prý měli vrahové v největším chvatu udělat? Doma ale prý se ovšem šátky skládají!

Toť zase důkazem, na základě čeho je brožura sdělána! Náramně pochybujeme, že v původním protokolu je toho výrazu použito, kterým by zcela nevhodně byl stav šátků panem radou Reichenbachem označen, v protokole asi zní „stočené“, však z „T“ udělá se snadno „I“ a z „C“ udělá se hned „Ž“, a je tu něco nového z čeho se už dá něco vytlouci! Celá soudní komise, všichni svědčí a zvláště nálezci vědí velmi dobře, že nebyly šátky ani sukně nalezeny ukryty „složené“, nýbrž „stočené, svinuté, schumlané!“

Nepravdivým jest dále tvrzení, že „lékaři, aby se mohli podívat do kabátce, rozřízali jej nůžkami!“

Jak už dříve podotknuto, lékaři kabátce ani nerozestříhovali, ani nerozřezávali, nýbrž hrobník, pomá-

hající při obdukcí, byl nucen kabátce nožem rozřezati, aby je s těla Anežky dostatí mohl!

ad 5. Pan dr. Bulova a jeho choť, která kdysi prý měla šicí školu, dostali k dispozici podivuhodným a nevysvětlitelným způsobem „corpora delicti“.

Okolnost ta je vedle své trestní stránky velmi důležitá; ona svědčí o tom, jakých protizákonných prostředků přátelé Hilsnera použili, a jaký vliv a jakou moc mají, když vyšetřující soudce, mající „corpora delicti“ v ošetřování, vzdor výslovnému, přísnému znění zákona jim je vydal!! —

A tu konstatoval tento manželský párek znalecký, že „košile a její součásti byly nůžkami stříhány!“

Celá soudní komise, četní svědci a svědkyně na místě nálezů mrtvoly i později vyslychané, z nichž taktéž některé měly školu šicí, jako ku př. slč. Blaudina Prchalova, měli ten dojem a přesvědčení, že košile zubovité přezovaná nožem!

A nyní je jen dvojí vysvětlení možno:

Buď odborné znalosti pana i paní Bulovové, vzdor její praksi v šití nejsou neklamnou autoritou pro stříhání, anebo — při dokázaném přísunem a pečlivém ošetřování a zachování „corpora delicti“ mohly stopy stříhání na košili se dostat později!!!

Pan vyšetřující soudce bude asi panu profesorovi velice vděčným za to, že jeho ochotu tak chytře v brožuře vyplácí!!!

ad 6. „Anežka také proto byla prý v obydlí zabita, že neměla žádné bláto za nehty.“

Že by byla musela mít za nehty bláto, když byla zabita v lese, kde žádné bláto není, nýbrž jehličí, zetlelé listí, suché větvičky, sem tam mech a tráva, to věru obyčejnému smrtelníku nepochopitelné.

Vždyť ležela přední holou plochou těla na holé zemi, a ani zde nebylo žádné památky po blátě, nýbrž byla jen sem tam potřísněna přílnulým jehličím, orobnými větvičkami, uschlými listky a stonky trávy! A jaké humoristické nápady má pan profesor! „Mrtvola byla prý po těle čista,“ z toho následuje, „že prý ji vrahové doma umyli!“ Jaký to skvostný nápad! Jak byli ti vrahové čistotní!

Snad to udělali z piety k mrtvole; před pohřbem

obyčejně nebožtíci se omývají. Celému tělu od krku dolů věnovali takovou čistotu; hlavu a ruce ale nechali krví zbrocené, vlasy krví spečené a rozčuchané! Kdo vi, nedali-li ji před smrtí zaopatřit!

Konečným pádným důvodem pro vraždu vykonanou v obydlí je to, „že prý nalezeny v žaludku jejím hojné zbytky potravy, hlavně mléka!“ To musela jísti jen doma a nikde jinde! Anežka časně z rána z domu odešla a nepřišla domu až pozdě večer a ten celý čas dle p. profesora nic nejedla, než doma.

Zvláštní ale jest, že sič. Blandina Prchalova pod přísahou stvrdila, že u ní Anežka před odchodem asi ve čtyry hodiny mléko a chléb, které také v žaludku nalezeny byly, svačila, kdežto doma u Hřůzů k večeři měli v ten den bramborovou polévku a brambory, po nichž v žaludku ani stopy nebylo! A při tom zase obviňuje nás, že jsme obsah žaludeční blíže neprozkoumali! Což pak bylo tu možné podezření na otravu, abychom snad byli obsah museli chemicky a mikroskopicky prozkoumat?

IV.

Způsob vraždy: „Obžaloba, svědkové i lékaři byli patrně pod suggestcí vraždy rituelní.“ Nařknutí toto jest nejlepším důkazem, jak p. prof. Masaryk ve své brožurce věčně a nepředpojatě si počíná! Mrtvola nalezena byla v sobotu ráno o 9. hod., obdukcce kouána pak částečně hned, částečně (sekce) o 3. hod. odpo. téhož dne; při tom současně protokoly diktovány, jen dobrozdání o dva dny později.

V té době však nebylo ani tušení o vrahu, tedy tím méně otom, že by žid byl pachatelem. Jak možno tedy insinovat nám lékařům suggestci o vraždě rituelní, která nám buď úplně neznámá, neb jen co mytická báchorka známa byla, a které jsme nevěřili. Obraz, který se všem účastníkům objevil, přirozeně vedl každého na myšlenku nejprve o „vraždě z chlipnosti!“

Vždyť bylo nalezeno zavražděné mladé děvče, a bylo skorem celé obnažené; všechny věci její nalezeny, až na rúženec a rukavice, vražda loupežná tu tedy vyloučena. Motiv sexuální byl to tedy, který ovládal myslí všech po celý čas ohledání místního, po čas obdukcce. Když pak z ohledání genitálií vyloučeno ná-

síli smilné, pomýšleno též na všechny možné perversity pohlavního pudu. Poněvadž pak protokoly diktovány současně, které přece nedostaly se již lékařům do rukou, aby snad eventuálně mohlo namítnuto býti, že byly pod suggestcí rituelní vraždy později snad povstala měněny; poněvadž pak souhlasně dle těch protokolů i při přelíčení vypovídáno bylo a býti muselo, jinak by bylo bývalo ihned na nesrovnalosti poukázáno, patrně, zdali lékaři mohli býti v suggestci vraždy rituelní; chce-li mluvit tedy o nějaké eventuální suggestci směl by spíše mluvit o suggestci vraždy z motivu sexuálního!

Stále prý tu mluveno o „ráně řezné“, o „řiznutí“, o „podřezání krku“.

To prý svědčí o zaujatosti a stranictví!

Přál bych p. profesoru, který v duších tak dobře čísti umět se domnívá, vidět celou komisi i zástup celý, když Anežka Hřůzova obrácena byla a nadzvednuta! Takový strašný, rozšklebený řez, že, pane profesore, hlava klesla úplně na zad, otfásl každým, a lidé utíkali od místa, a jeden výkřik zavzněl z úst všech: „Vždyť ona jest podřiznuta jako kus dobytka“ potom by se nad tím nepozastavoval, že mluvilo se o ráně řezné, o podřiznutí.

O jiném označení rány se tu mluvit nemohlo, když rána ode všech na první pohled, i od lékařů při bližším ohledání zcela jasně takovou seznána byla! Ve všech protokolech lékařských však ani jedenkrát nenajde slovo: „košerácký nůž“ neb „košerování“. Pan prof. Masaryk může býti ubezpečen, že my znalcové jsme si počínali daleko objektivněji a věcněji, než pan prof. Masaryk při zdělávání brožury. Nařknutí lékařů o vlivu suggestce vraždy rituelní má asi tu pravdivost v sobě, jako poctivý úmysl, zásady humanity, kterými se pan profesor při spracování brožury řídil.

A pan profesor pak přichází se svým podivuhodně určitým a přesným rozpoznáním, že rána na krku byla „bodná“, že způsobena byla bodnutím špičatým nožem a řezem obyčejným! „On, ani jeho znalci mrtvolu neviděli, však jich úsudek má býti správnější a pravdivější, než úsudek očitých svědků a znalců při obdukcce intervenujících!“

On tvrdí tím, že rána způsobena byla ve dvou

dobách. Nejprvé „bod“ a pak připojený „obyčejný řez!“

Čím chce odůvodnit tuto existenci dvou dob na ráně? Vždyť by tak musel soudit jenom z nálezu na ráně, který by označil ty stopy dvou dob a rozpoznal bodnutí a říznutí. On ale ránu neviděl a v ohledacím protokole není o tom ani stopy!

Kuriosní jest jeho rčení: „řez obyčejný“.

Co si tou „obyčejností“ představuje?

Čím liší se řez „obyčejný“ od řezu jiného, řekneme třeba od řezu košeráckého?

V čem spočívá ta „obyčejnost“ řezu? Je vůbec nějaký řez na krku „obyčejný“? Jak řezou se tedy krky „obyčejně“? Jak dlouhý je tedy předepsaný řez košerácký, když řez na krku s hlavou na zad přetáhnuto, tedy řez na délce roztažením rány zkrácený a při tom 8 cm. dlouhý je „řez obyčejný!“

Dále přece liší nějaké rozdíly mezi řezem košeráckým a tak zvaným řezem „obyčejným“, je ale patrné, že jeho znalostí košeráckého řezu jsou prapodivné.

„Nůž košerující, vůbec řezající, byl by narázil na kost za uchem a nemohl by vniknout do hloubky až k páteři.“

Vždyť řez veden byl přes hrtan, tedy ani uprostřed krku, skorem napříč jen s malou odchylkou z horizontální polohy, že byl tedy na levo poněkud výše, na pravo níže.

V prodloužení svém však nikdy by se byl k žádné kosti za uchem nedostal. Což je tedy vlastností košeráckého řezu, že naráží na kost za uchem a nemůže vniknout proto až k páteři? To jsou prapodivné poučky o řezu košeráckém. Ostatně, kde prohlásili znalci řez ten za „košerácký“?

Dále dokazuje, že to byla rána „bodná“ a pak řez „obyčejný“ z následujících okolností:

1. Z toho, že znalci tvrdili, že rána stala se v poloze obličejem k zemi; to prý hodí se spíše k zápichnutí! Jak to? Právě naopak! V té poloze může být proveden spíše řez, než bodnutí, ku kterému je potřeba přece více volného prostoru, aby nůž více méně kolmo na krk nasazen být mohl, a pro eventuelní nutný rozmach!

2. Rána byla prý jen asi 8 cm. dlouhá; to prý není „žádné podřezání“! On ale neuvádí, v jaké poloze mrtvoly byla rána měřena. Mrtvola při tom ležela na zádech na stole pytevním, pod znakem měla podložené poleno; tím stalo se, že hlava přepadla úplně do zadu a rána roztáhla se tedy nad míru ve směru od brady k prsům. Tím ale roztažením se na délce přirozeně rána zkrátila! Při přichýlené bradě k prsům při nadzdvížení hlavy byla ale rána nejméně o 3—4 cm. delší. To snad stačí dokonale na podríznutí, na ránu řeznou! Rána nebyla jen na jedné straně krku, jinak by byl celý přeríznutý hrtan nemohl vylézt z rány; sahala přes příč krku, jenom že sahala o něco dále na levo než na pravo!

3. Dále odvolává se na odpověď znalce č. I. danou obhájci, že prý rána na levé straně „byla hlubší“. To bylo jen nevhodné vyjádření toho se strany znalce, co chtěl naznačit. Chtěl vysvětlit, že rána na mrtvole na znak ležící šla v levo níže než na pravo, použil tu pak omylem výrazu „hlubší“! Tím nemínil směr „dovnitř krku“, nýbrž na mrtvole na znak ležící „směr dolů“.

Hluboká byla na obou koncích stejně, uprostřed nejhlubší, na koncích nejmělkější.

To je jen chytání za slovo! Ať hledá pan profesor v protokole ohledacím, je-li tam v popisu rány něco takového, proč odvolává se jen na přefeknutí se znalce při výslechu, kdy snadno dá se vysvětlit, že v nezvyklém rozčilení při výslechu použije se omylem slova, které s pojmem se úplně nekryje, jako při klidném pozorování a diktování protokolu. Přímé nepochopitelné jest tvrzení p. prof. Masaryka, že prý „místo kolem mrtvoly“ bylo předměty za vražděné náležejícími přímo vyzývavě postřeno“ a že k odhalení zločinu přímo vybízelo!!!

☞ Dosud ještě neexistuje případ, aby zločinec přímo vybízel k odhalení svého činu, leč, je-li to tulák, který chce být na zimu zaopatřen! Nejspíše má p. prof. Masaryk za to, že zuřiví antisemité z M. Věžnice, matka a bratr Anežky, na něž to nepřímo, ale přece přímo svádí, Anežku zabil proto, aby to mohli na židy svést!

To by snad byl jediný důvod „rozumový“! když vše ostatní u matky a bratra bylo vyvráceno!

Že se tu o žádné skládání šátků a zapínání kabátce nejednalo, už dostatečně dokázáno bylo. Lze pak mluvit o vyzývavém prostředí, když předměty byly jednotlivě pod stromky tak dobře a opatrně ukryty, že teprve postupně při bedlivém hledání nalezeny byly?

Když hleděli mimo věci i mrtvolu celou ukryti pokud to možno bylo, což vysvítalo z pokrytí mrtvoly, stromky uřezanými, obrácení nohou a podstrčení pod větve smrčku, není z toho jasno, že chtěli celou věc co možná utajiti? To nazývá se vybízením k odhalení činu? A kam měli věci odklíditi? snad je vzíti sebou, aby je tím spíše prozradily? Oni spokojili se jen s růžencem a rukavicemi, ty daly se snadno odnésti a ukryti pro jich malý rozměr. Právě to, že jednotlivé předměty byly tak opatrně a důkladně pod keře a malé stromky, jimiž místo porostlé jest, zastrkány, dokazuje, že hleděli vraždu co možná nejdéle utajiti.

To není žádné vyzývavé rozstření!

Pan profesor nezná naprosto míst, ani z osobního, ba ani dobře se situačního plánu, jinak by nemohl tvrdit, že z Polné na místo ono dobře je vidět a snad i slyšet. A v tom spočívá lehkovážnost a povrchnost, s jakou se do celé záležitosti pustil. Jemu stačilo k vykonání jeho díla vedle jeho důvtipu několik protokolů a brožurek o vraždě a popisu místa, těchto beztoho většinou tenděčně přibarvených a sotva neomylných posudků jeho znalců. To si má dovolit člověk seriosní, profesor university o záležitosti tak důležité? On, který chce vše jinak dokázat a vše dokázané zvrátit, neuzná ani za dobré, co uznalo za nutné tolik zpravodajů a vůbec lidí o věc se interesujících, totiž prohlédnouti si vše na místě?

VIII.

Varia.

1. Že ty dny velmi silně přišlo a že stopy krevní i jiné tedy zastřeny býti mohly, dokazují nezvratně známky meteorologických stanic v Polné a v Dobroutově. vesnice to asi $\frac{1}{3}$ hod. cesty vzdálené, že totiž ombrometr vykazoval 3 $\frac{1}{2}$ a 4 mm.

3. P. Masaryk pozastavuje se nad tím, jak je možno, aby člověk s krkem tak proříznutým, jak se stalo Anežce Hružové, už ani nevydechnu!

On ale zapomíná, že Anežka Hružová, jak z nálezu odulosti a zamodralosti obličeje vysvítá, byla podříznuta napolo uškrcena, tedy jistě v bezvědomí, smrti již blízká, kdy dýchací centra už ochrnutá byla.

4. O ráně strangulační tvrdí, že nebyla ohledána. To je vědomé popírání skutečnosti! Vždyť v protokolu obdukčním byla přesně popsána co do vzezření, rozsahu, průběhu, umístění, délky, šířky, poměru k ráně řezné, atd.

On sám odvolává se na jednotlivé její vlastnosti a hledí na základě jejího popisu dokázati, jak prý povstala; jak jinak by byla musela vypadat atd. Že byla životu nebezpečná, když zanechala známky výše popsané, poví panu profesorovi každý soudní lékař. Vždyť mohli snadno Anežku vraždivé aškrtili, potřebovali jen oprátku o nějakou chvilku déle přitaženou udržet a nemuseli by jí hrdlo podřezávat! Že byla rýha učiněna před zařezáním, taktéž dostatečně dokázáno bylo.

O těch famosních „prsech“, na něž on se odvolává, už výše vysvětlení podáno. Zde nemůže se p. profesor vymluviti na chybu v opsání neb tisku; kdyby byl četl protokol v souvislosti, byl by musel seznati, že na „rukou“ nejsou „prsy“, ale prsty, a že „prsy“ nemají články.

Tu šikovnost mu jistě provedl nějaký jeho znalec. Taktéž dokázáno bylo, že myšlenka páně profesorova o svázání rukou špagátem je fantasií, tolikéž, že výtka znalcům o nevyšetření obsahu žaludečního učiněná je neoprávněnou.

Zbývá ještě vysvětliti onu zdánlivou nesrovnalost s uschovanými dvěma kameny co corpora delicti a „hroznou“ logikou. Místo to je opravdu poněkud nejasně stylisováno, a my, jsouce naplněni přesvědčením, že tato „hrozná“ logika je věcně v procesu nesmírně důležitá, nedíváme se, že ji tak na pranýř postavil.

Věc byla následující:

Na místě nálezu i v okolí mrtvoly nalézalo se porůznu velké množství kamenů různotvárných, velikosti pěstě a i mnohem větších. Nejvíce se jich nalézalo nahromaděno v nejbližším sousedství mrtvoly, tak že každému napadlo, že sem byly ve větším počtu úmyslně sneseny. Předseda komise nemohl přece dát sebrat co

corpora delicti všechny kameny na místě i v okolí! Bylo by to bezúčelné. Dal sebrati tedy jenom ty dva kameny, na nichž zkrvavená hlava a ruce spočívaly. Když pak nám dána byla otázka, čím rány na hlavě asi způsobeny byly, a předloženy nám zmíněné dva kameny co corpora delicti uchované, vyjádřili jsme se tím způsobem, že rány mohly povstati údery nějakým podobným kamenem, jichž na místě i v okolí bylo dosti, že však nechceme tvrditi, že rány právě těmito dvěma kameny zasazeny byly. Vždyť ten pravý kámen mohl vrah odhodit do houští, nemusel jej nechat vedle mrtvoly.

Končíme, a jen několik ještě slov dovolíme si panu profesorovi Masarykovi uvést:

Jsme tak mravně bezúhonní a bodří, že nesdílíme ono ošklivé rozšířené mínění o nízkosti motivu, který Vás měl vésti ku sepsání brožury; naopak můžeme Vám otevřeně doznati, že nelibě jsme podobné narážky nesli. Máme za to, že to bylo spíše velikášství, přílišné sebevědomí a touha neodolatelná, také v tomto sensačním případě své slovo promluvíti.

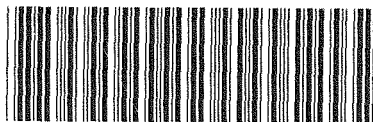
To Vám ale přejeme, abyste na toto své nejnovější dílo boje za pravdu a humanitu vždy vzpomínal s takovým pocitem mravního zadostiučinění a poctivě vykonané povinnosti, jako my vzpomínáme naší intervence v procesu polenském.

MUDr. Václav Michálek,
městský lékař v Polné.

MUDr. Alois Prokeš,
obvodní lékař v Polné.

ÚK PrF MU Brno

3129S35849